

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์การวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์
เรื่อง อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
(ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....ปี
ระดับการศึกษา.....อาชีพปัจจุบัน.....
ตำแหน่ง/หน้าที่/บทบาทในอดีต.....
.....
วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์.....
สถานที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2

1. ในความเข้าใจของท่าน ปอเนาะในอดีตมีวัตถุประสงค์อย่างไร ทางราชการได้เข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไร
2. ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีปฏิกริยาต่อนโยบายการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของรัฐบาลอย่างไร
3. หน่วยงานของทางราชการหน่วยงานใดบ้างที่เข้ามามีบทบาทในการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และหน่วยงานนั้น ๆ มีบทบาทอย่างไรบ้าง
4. นโยบายความมั่นคงแห่งชาติมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร
5. บุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบันของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีบทบาทในการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามหรือไม่ อย่างไร
6. การจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ ในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามของรัฐบาล ส่งผลกระทบต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร ในด้านใดบ้าง

7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับการที่ทางราชการให้เงินอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ตลอดจนการให้รางวัลสำหรับโรงเรียนที่จัดกิจกรรมได้ดีเด่น
8. การที่ทางราชการเข้าไปปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ อย่างไร
9. ที่ผ่านมานโยบายของทางราชการหรือเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติได้ดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะให้เป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามหรือไม่ มีช่องว่างระหว่างการปฏิบัติจริงกับนโยบายดังกล่าวหรือไม่ อย่างไรบ้าง
10. จากการปรับปรุงปอเนาะเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ปรากฏว่ายังมีปอเนาะบางแห่งที่ยังไม่ได้พัฒนาไปเป็นโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ท่านคิดว่าควรดำเนินการต่อไปอย่างไร
11. ปัจจุบันนี้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนเอกชนชนิดหนึ่งตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร (เพราะเหตุผลอะไร)
12. ท่านเห็นด้วยกับการที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จะเปิดสอนระดับวิชาชีพ (ปวช.) ในอนาคตท่านเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร (เพราะเหตุผลอะไร)
13. ในความคิดเห็นของท่านโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามความต้องการของชาวไทยมุสลิม ควรมีรูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาอย่างไร
14. ท่านเคยมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย/มาตรการ/โครงการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้หรือไม่ เมื่อใด และมีบทบาทอย่างไร
15. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทและการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือองค์กรประชาชนชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เหมาะสมกับสังคมชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ภาคผนวก ข

สำเนา*

ที่ 15853/2478

กระทรวงธรรมการ

30 กรกฎาคม 2478

เรื่อง การศึกษาของชาวไทยอิสลาม

จาก รัฐมนตรีกระทรวงธรรมการ

ถึง เลขาธิการ กรม.

การศึกษาในหมู่ชนชาวไทยอิสลามทางภาคใต้ เท่าที่ได้ไปพบเห็นมา ยังปรากฏว่าล้าหลัง อยู่มาก โดยที่คนมลายูไม่นิยมการศึกษา ไม่ส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียน การเกณฑ์เด็กตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษาก็ได้ทำกันมาตั้งแต่ พ.ศ.2461 แต่ผลที่ได้ไม่เท่าเทียมจังหวัดอื่น ๆ จึงได้คิดหาทาง แก้โดยวิธีอาศัยศาสนาอิสลามเป็นเครื่องชักจูง และใช้คนที่เป็นที่นับถือทางศาสนาเป็นผู้ช่วยเหลือ ตามโครงการที่แนบมาทำยนี้ แต่ยังขาดการโฆษณาปลุกใจประชาชนอิสลาม หาผู้นำที่จะสั่งสอน บิดา มารดา ผู้ปกครองไม่ได้ มีอยู่คนหนึ่งคือ หะยีสุหลง แต่เกรงว่าการไปเที่ยวโฆษณาเช่นนั้น จะเป็นภัยแก่ตัวเขาเองในทางการเมือง จึงได้เขียนคำพูดขึ้นตรวจกันเสียก่อนโฆษณา ดังตัวอย่าง แนบมาข้างทำยนี้

อนึ่ง เรื่องนี้กระทรวงธรรมการได้หารือไปยังกระทรวงมหาดไทยแล้ว ได้รับคำตอบว่า ยินดีจะร่วมมือช่วยเหลือเสมอ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ลงนาม

พระสารสาสน์ประพันธ์

รมต. กระทรวงธรรมการ

*

หนังสือนี้แสดงให้เห็นว่ารัฐยอมให้มี "มิตีการมีส่วนร่วม" ในการจัดการศึกษาของรัฐบาลในสมัย พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (22 กันยายน 2477 - 9 สิงหาคม 2480) อ้างใน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) เพิ่มรวมมติคณะรัฐมนตรีด้าน การศึกษา เรื่อง โรงเรียนและการเล่าเรียนพวกอิสลามเมืองปัตตานี (การศึกษาของไทย อิสลาม) (บัญชีชั้นที่ 2/21 ลำดับที่ 32/21 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2478

ภาคผนวก ค

สำเนา*

ที่ ย. 7309/2478

กระทรวงมหาดไทย

24 กรกฎาคม 2478

เรื่อง การศึกษาของชาวไทยอิสลาม
จาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

ตามหนังสือที่ ล. 21/2478 ลงวันที่ 1 มิถุนายน ศกนี้ ว่าการศึกษาของชาวไทยอิสลาม
ยังล่าช้า จึงได้คิดหาทางแก้ โดยวิธีการอาศัยศาสนาอิสลามเป็นเครื่องชักจูงและหะยีสุหลง
ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ฝ่ายศาสนารับจะช่วยเหลือแนะนำชาวอิสลามให้เลื่อมใสในการศึกษา ขอให้
กระทรวงมหาดไทยตรวจพิจารณาแก้ไขด้วยคำของหะยีสุหลง ซึ่งจะแนะนำชาวไทยอิสลามนั้น

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับนโยบายการปกครอง อันจะ
ต้องระมัดระวังในเรื่องที่เกี่ยวกับลัทธิศาสนา เมื่อรู้สึกว่าการใดจะฝ่าฝืนลัทธิศาสนา ก็ควรจะ
ผ่อนผันยกเว้น ทั้งนี้เป็นปัญหานโยบายส่วนรวม สมควรที่กระทรวงธรรมการจะเสนอไปยังคณะ
รัฐมนตรีเพื่อพิจารณา แม้ ครม. เห็นชอบด้วยแล้ว กระทรวงธรรมการก็อาจดำเนินการต่อไปได้
กระทรวงมหาดไทยพร้อมที่จะร่วมมือช่วยเหลืออยู่เสมอ จึงขอส่งคำแนะนำของหะยีสุหลงคืนมา
พร้อมหนังสือนี้ เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ลงนาม

หลวงประดิษฐมนูธรรม

รต. กระทรวงมหาดไทย

*

หนังสือนี้แสดงให้เห็นว่ารัฐมีเหตุผล "มิติความมั่นคง" อยู่ตลอดเวลาและพยายามขับเคลื่อน
ขึ้นเป็นเหตุผลที่มีบทบาทนำอยู่เสมอ

อ้างใน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) แห่งรวมมติคณะรัฐมนตรี ด้านการศึกษา
เรื่อง โรงเรียนและการเล่าเรียนพวกอิสลามเมืองปัตตานี (การศึกษาของชาวไทยอิสลาม)
(บัญชีชั้นที่ 2/21 ลำดับที่ 32/21 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2478

ภาคผนวก ง

หนังสือขอจดทะเบียนจัดตั้งปอเนาะ

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ข้าพเจ้า.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 อายุ.....ปี สัญชาติ.....เชื้อชาติ.....ศาสนา.....หลักฐาน.....
 ตั้งบ้านเรือนอยู่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....บุตร.....สัญชาติ.....

ขอทำคำร้องยื่นต่อ พนักงานทะเบียนอำเภอ.....จังหวัด.....
 ดั่งมีข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ข้าพเจ้าขอจดทะเบียนตั้งปอเนาะขึ้นที่.....หมู่ที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โดยมีความจำเป็นตามรายการดังนี้

1. ชื่อปอเนาะ.....
  2. ชื่อโต๊ะครู.....
  3. รับนักศึกษาเฉพาะชายหรือหญิง หรือทั้งชายหญิง
- ข้อ 2. ปัจจุบันข้าพเจ้ามีสถานที่ทำการสอนจำนวน.....หลัง เรือนพักนักศึกษา
 .....หลัง จำนวนนักศึกษาชาย.....คน หญิง.....คน
- ข้อ 3. ข้าพเจ้ามีคุณสมบัติถูกต้องตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปรับปรุง
 ส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา 2 พ.ศ.2504 ทุกประการ

ได้เสนอรูปถ่ายปัจจุบันของข้าพเจ้า ทำปกติขนาด 4 x 6 เซนติเมตร 3 รูป มาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้จดทะเบียน

ข้าพเจ้า.....โต๊ะครูปอเนาะ.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
ขอรับรองว่านาย.....เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 4. (1)
แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา 2 พ.ศ.2504

ลงชื่อ.....

ผู้รับรอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
Chiang Mai University

หนังสือแสดงการรับจดทะเบียนจัดตั้งปอเนาะ

ที่...../25

ศาลากลางจังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ให้.....อายุ.....ปี สามี.....

เชื้อชาติ.....หลักฐาน.....จดทะเบียนจัดตั้งปอเนาะขึ้นที่

.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ตามรายการที่แสดง

ความจำนงไว้ คือ

(1) ชื่อปอเนาะ.....

(2) รับนักศึกษา.....

ขอให้ปอเนาะนี้ จงประสบความเจริญรุ่งเรือง ตลอดนิรันดร เทอญ.

(ลายมือชื่อ).....

ผู้ว่าราชการจังหวัด

ปิดรูปถ่าย

แบบหนังสือรับรองคุณสมบัติโต๊ะครูปอเนาะ

เขียนที่.....
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 หนังสือรับรองฉบับนี้ ให้ไว้เพื่อแสดงว่านาย.....
 สัญชาติ.....เชื้อชาติ.....เกิด พ.ศ.....อายุ.....ปี
 บุตรนาย.....
 เป็นผู้มีความดีและคุณสมบัติและความรู้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุง
 ส่งเสริมปอเนาะในภาคศึกษา 2 พ.ศ.2504 ข้อ 5 ทุกประการ สมควรเป็นโต๊ะครูปอเนาะได้

(ลงชื่อ) กรรมการอิสลามประจำจังหวัด

1.....

(.....)

2.....

(.....)

3.....

(.....)

(ลงชื่อ) ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.....

(.....)

2.....

(.....)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายวินิจ สังข์รัตน์	รหัส 3822186
วัน เดือน ปีเกิด	30 กันยายน 2499	
ประวัติการศึกษา		
2518	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูสงขลา	
2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) (วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป) วิทยาลัยครูสงขลา	
2530	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) (วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	
ประวัติการทำงาน		
2520	ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนบ้านลูโบะบูโต๊ะ อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส	
2525	อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านมะนังปันยัง อำเภอหรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส	
2533	อาจารย์ 2 โรงเรียนวัดเกษตรภิการาม อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	
2534	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านบาโง อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส	
2543	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านปูลาแจมุดอ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส	